

Był wierny przyjętym wartościom, nieugięty wobec przeciwności, bogaty wewnętrznie. Miał usposobienie społecznika, odznaczał się umiejętnością łączenia wiedzy z aktywnością, jakiej wymagała chwila. Był humanistą, szczerym patriotą i dobrym chrześcijaninem.

Nie zwracał na siebie zbyt wiele uwagi, nie domagał się uznania, nie spodziewał się nagród. Chciał mieć udział w przewyciężaniu niesprawiedliwości i kłamstwa; był zdania, że wytrwałymi małymi krokami można skutecznie przybliżyć się do upragnionego celu. W akceptowaniu osoby nigdy nie stawiał sobie granicy, ale nie znosił kompromisów z wartościami. Marksistowskie idee nie znalazły dostępu do jego przekonań, nie uległ żadnym mirażom w latach realnego socjalizmu w Polsce. Zbyt dobrze znał wiatr ze Wschodu.

Urodził się w 1914 r. we Lwowie, tam wstał w czasie dziejowych tragedii i przelomów — I wojny światowej, rewolucji w Rosji, wojny polsko-bolszewickiej. Wychowany patriotycznie absolwent lwowskiego gimnazjum klasycznego stanął na progu życiowych wyborów w 1934 r. Interesowała go historia, matematyka, prawo, ekonomia. Zdecydował, że będzie studiował na Uniwersytecie im. Jana Kazimierza prawo i ekonomię równocześnie, bo pomyślał, że profesjonalisci z tych dziedzin są odradzającej się Polsce najpilniej potrzebni. Ledwie rozpoczął pracę naukową pod kierunkiem prof. Stanisława Grabskiego, wybuchła II wojna światowa.

Doświadczenia tragedii historycznych i osobistych nieszczęść nigdy go nie załamaly, żadnej sytuacji nie uznał za ostatecznie przegraną. Słabsza kondycja fizyczna nie pozwoliła mu brać udziału w kampanii wrześniowej, ale zaraz po kapitulacji zaczął konspirować — najpierw w Służbie Zwycięstwu Polski, później w ZHP we Lwowie. Podczas próby przekroczenia granicy węgierskiej został wraz z bratem Zygmuntem schwytyany i osadzony w więzieniu NKWD. Zwolniony w czerwcu 1941 r. z

braku dowodów ponownie objął dowództwo swego oddziału harcercskiego ZZW we Lwowie. Tropiony tym razem przez gestapo musiał uciekać. W Warszawie aresztowano go w łapanie ulicznej. Od września 1943 r. przebywał w al. Szucha, na Pawiaku i w obozie przy ul. Gęsiej. Znowu nieoczekiwanie został uwolniony. Był już marzec 1944 roku. Zajął się kolportażem prasy podziemnej, a gdy wybuchło powstanie warszawskie, zgłosił się na ochotnika do III plutonu VIII kompanii batalionu „Kiliński”. Walczył przy zdobywaniu

Profesor Mieczysław Nieduszyński

„Pasty” na Zielnej, potem ranny w Al. Jerozolimskich walczył dalej. Opuścił Warszawę razem z ludnością cywilną.

Po wojnie stawiał się do pracy przy odtwarzaniu Wydziału Prawa na Uniwersytecie Warszawskim. Zwolniony z uczelni za poglądy polityczne nie zrezygnował z działalności społecznej ani z dydaktyki. Uwrażliwiał kolejne pokolenia na wartości, które sam stawiał najwyższe — na prawdę i odwagę. W okresie stalinowskim okazał niezłomność, nie uwierzył w odwilż. Pracował naukowo w Instytucie Finansów, wykładał ekonomię i historię doktryn ekonomicznych na ATK, wygłaszał prelekcje

oparte na społecznej nauce Kościoła w parafiach całej Polski, przewodniczył Archikonfraterni Literackiej przy katedrze św. Jana w Warszawie (należał do tego bractwa od 1954 r.), wydawał czasopisma drukowane w Wydziale Duszpasterskim Kurii Metropolitalnej Warszawskiej, poświęcone zagadnieniom społecznym i historycznym. Miał znaczny dorobek jako ekonomista: publikacje naukowe, w tym dwie prace habilitacyjne (pierwszą na temat teorii wartości i ceny skonfiskowała cenzura).

Zaangażowanie społeczne było powodem ciągłych przykrości i trudów. W 1979 roku stracił państwową posadę, ponieważ napisał list otwarty do przewodniczącego Rady Państwa Henryka Jabłońskiego o przyczynach załamania gospodarki polskiej i potrzebach radykalnych zmian w polityce społecznej i ekonomicznej. Był współzałożycielem Niezależnego Ruchu Chrześcijańsko-Społecznego, i za pośrednictwem tej organizacji w sierpniu 1981 r. domagał się zmian systemu rządzenia Polską.

Ogłosił swoją propozycję społeczno-ekonomiczną dla Polski zbudowaną na społecznej nauce Kościoła pt. „Kapitalizm, socjalizm i trzecia droga”.

Uczestniczył w tworzeniu i w pracach wielu organizacji, klubów i komitetów niepodległościowych, takich jak: Związek Wolnych Polaków, Klub Służby Niepodległości, Komitet Katyński, Komitet Odrodzenia Harcerstwa Polskiego, Komitet Obywatelski przy Przewodniczącym NSZZ „Solidarność” Lechu Wałęsie.

Na tak czynnego profesora spadła nieuleczalna choroba. Lekcewał ją, zwalczał, póki mógł, aż wreszcie przyjął i mężnie znosił jej wyniszczające działanie. Zmarł 20 października 1991 r. Pośmiertnie prezydent RP odznaczył profesora Mieczysława Nieduszyńskiego Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski za wybitne osiągnięcia w działalności naukowej i społecznej.

Marzena Guzowska

7